

Les geleres

Trobem sovint, en textos catalans, la paraula «glaciar», usada com a adjectiu i també com a nom. Però aquesta forma és inexistent en la nostra llengua.

Fer servir «glaciar» en lloc de glacial deu constituir un error comú al català i al castellà, perquè tampoc no veiem que «glaciar», adjectiu, existeixi en aquesta llengua. Però és un fet general que es tendeix a reservar la forma glacial per a expressions com un fred glacial, un somriure glacial, un acolliment glacial, i quan hom tracta de temes de geografia o de geologia — o, si cal recórrer a la nova terminologia, de geomorfologia i d'orogènesi— veiem sovint usada la forma «glaciar» en lloc de glacial. Convé, recordar, per tant, que la forma adequada és en tots els casos glacial: Ocea Glacial, període glacial, un circ glacial, una excavació glacial, etc. Notem, relacionats amb glacial, els termes glacialisme, glaciació, i glaciologia, inclosos a la Gran Enciclopèdia Catalana.

Usat com a substantiu, «glaciar» és un castellanisme que, incomprendiblement, sorprenem, encara, en narracions d'excursions i ascensions degudes a alpinistes prou coneixedors de la matèria. I no es pot pas dir que les nostres formes pròpies per a designar una «massa de glaç formada en una regió de neus perpètuas i que es mou lentament rost avall» siguin poc conegudes o insòlites: glacera i gelera. La darrera, és una forma vivíssima i popular entre la gent del ram i començant pel cèlebre poema La Jungfrau d'Apel.les Mestres, es pot dir que la trobem a totes les cançons i a totes les temptatives líriques d'exaltació de l'alta muntanya. Tanmateix, a l'hora de narrar llurs gestes alpinístiques, n'hi ha molts que no se saben estar de recórrer a la forma del castellà, si no és que se serveixen de la del francès, sobretot quan es refereixen a les dels Alps. Però això no justifica de recórrer al terme «glacier», ja que no es tracta d'un nom propi sinó comú o genèric. D'altra banda, els Alps no són, ni de bon tros, exclusivament francesos, i no veiem pas mai que usin els termes corresponents de l'alemany o de l'italià.